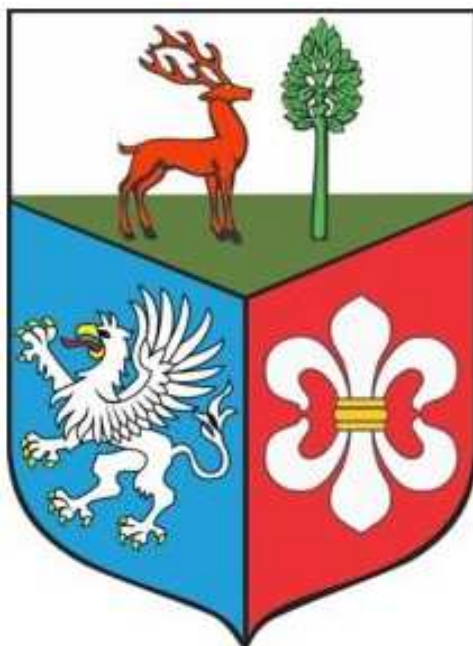

załącznik do Uchwały Nr XXII/127/2016
Rady Gminy Bukowsko
z dnia 8 lipca 2016 r

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy (jakościowa)

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026

Bukowsko, czerwiec 2016

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	2
II.	ANALIZA PROBLEMÓW GMINY	5
1.	Problemy w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkańców	5
1.1.	Zabezpieczenie materialne	5
1.2.	Schronienie	5
1.3.	Bezpieczeństwo życia, zdrowia i mienia	5
1.4.	Ochrona zdrowia i życia	5
1.5.	Opieka	6
1.6.	Rozwój ludzi	6
1.7.	Kultura, sport, rekreacja, wypoczynek, przyjemności	6
1.8.	Kontakty społeczne, więź grupowa, tożsamość z Gminą	7
1.9.	Swoboda i łatwość kontaktów przestrzennych	7
2.	Problemy w zakresie potencjałów i zasobów gminy	7
2.1.	Zasoby techniczne	7
2.2.	Potencjał i ład przestrzenny	8
2.3.	Potencjał kulturowy	8
2.4.	Potencjał ekologiczny	8
2.5.	Potencjał ludzki	9
3.	Problemy w zakresie gospodarki i promocji gminy	9
3.1.	Przedsiębiorczość, rynek pracy, instytucje otoczenia biznesu, polityka gospodarcza i promocja gminy	9
III.	CZYNNIKI ROZWOJOWE GMINY	9
1.	Czynniki rozwojowe w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkańców	10
2.	Czynniki rozwojowe w zakresie potencjałów i zasobów Gminy	11
3.	Czynniki rozwojowe w zakresie gospodarki i promocji Gminy	13

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

I. Wprowadzenie

Prace nad strategią były prowadzone przez **Zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026**, do którego zostało zaproszonych 49 osób reprezentujących partnerów społeczno-gospodarczych Gminy. Praca była realizowana w ramach 3 sfer tematycznych:

Sfera społeczna	Zaspokojenie potrzeb mieszkańców
Sfera zasobów i potencjałów Gminy	Infrastruktura techniczna, potencjał i ład przestrzenny, potencjał ekologiczny, potencjał ludzki, potencjał kulturowy
Sfera gospodarcza i promocji gminy	Gospodarka i promocja gminy

Dokument strategii rozwoju Gminy Bukowsko został opracowany na podstawie wyników warsztatów diagnostyczno-projektowych, w których uczestniczył zespół w składzie:

Lp.	Nazwisko i imię	Instytucja/funkcja/miejscowość
1.	Balwierzak Andrzej	Nowotaniec
2.	Bańkowski Marek	Pobiedno
3.	Bąk Anna	Zespół Szkół Nowotaniec
4.	Bednarczyk Ryszard	Wola Sękowa
5.	Błażejowski Piotr	Wójt Gminy Bukowsko
6.	Bochnak Maria	Kierownik Referatu Podatków
7.	Brejta Dorota	Kierownik GOPS
8.	Czapla Danuta	Nagórzany
9.	Daszyk Zbigniew	Powiatowy Urząd Pracy
10.	Gliściak Tadeusz	Wolica
11.	Hołomek Jan	Wola Piotrowa
12.	Jakubowski Zbigniew	Nadolany
13.	Jurkiewicz Elżbieta	Zespół Szkół Pobiedno
14.	Klepczyk Marek	Bukowsko
15.	Klimek Agnieszka	Urząd Gminy Bukowsko
16.	Kocan Małgorzata	Nadolany
17.	Kowalczyk Maria	Nagórzany
18.	Kowalczyk Józefa	Nowotaniec
19.	Kozimor Zbigniew	Nadolany
20.	Krzywiński Stanisław	Tokarnia
21.	Łabaj Grzegorz	Tokarnia

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

22.	Milczanowska Jadwiga	p.o. Kierownik Referatu OA
23.	Myrdak Leon	Zastępca Wójta Gminy Bukowsko
24.	Nitka Krzysztof	Bukowsko
25.	Pałuk Henryk	p.o. Kierownika Referat Kultury
26.	Pałys Teresa	Urząd Gminy Bukowsko
27.	Panaś Paweł	Nadleśnictwo Rymanów
28.	Piszczyńska Danuta	Kierownik Referatu GG
29.	Praga Danuta	Wola Sękowa
30.	Radożycka Dorota	Kierownik GBP
31.	Rakoczy Urszula	Skarbnik Gminy Bukowsko
32.	Rakoczy Jerzy	Bukowsko
33.	Rakoczy Zenon	Bukowsko
34.	Rysz Piotr	OSP Bukowsko
35.	Sabat Zbigniew	Nadolany
36.	Sabat Zofia	Nadolany
37.	Setnik Zdzisław	Nadleśnictwo Lesko
38.	Serwoński Grzegorz	Kierownik SDŚ
39.	Sitarz Janusz	Zespół Szkół Bukowsko
40.	Skiba Jolanta	Pobiedno
41.	Słysz Wojciech	OSP Nadolany
42.	Sołtys Marian	Wola Sękowa
43.	Stonawski Jan	Samodzielne stanowisko OC
44.	Terrier Marta	Pobiedno
45.	Wielgus Mariusz	Nowotaniec
46.	Woroniec Beata	Wola Sękowa
47.	Zarzyka Zofia	Urząd Gminy Bukowsko
48.	Żółkiewicz Józef	Policja Bukowsko
49.	Balwierczak Andrzej	Nowotaniec

Koordinacja prac ze strony Urząd Gminy Bukowsko:

1. Myrdak Leon – Zastępca Wójta Gminy Bukowsko.

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

Konsultanci RES MANAGEMENT s.c. Brzozów:

1. Tomasz Bartnicki	Konsultant i moderator, prace redakcyjne.
2. Paweł Mentelski	Konsultant i moderator, prace redakcyjne.
3. Maciej Jednakiewicz	Konsultant, prace redakcyjne.
4. Justyna Kostecka	Analiza danych statystycznych, prace redakcyjne.
5. Barbara Kurczab	Prace redakcyjno-edycyjne.
6. Justyna Bartnicka	Prace redakcyjno-edycyjne.

Zapisy zawarte w ocenie problemów i analizie SWOT są odzwierciedleniem sposobu widzenia aktualnej sytuacji przez członków Zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Bukowsko oraz wynikają z analizy dokumentu Diagnoza ilościowa do Strategii Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026. Analiza ta ma charakter prospektywny. Oznacza to, iż szczególne znaczenie mają te czynniki (problemy), które będą wpływały na sytuację w przyszłości.

W trakcie prac warsztatowych ich uczestnicy zidentyfikowali problemy w następujących zakresach:

- zaspokojenia potrzeb mieszkańców Gminy;
- infrastruktury technicznej, ładu przestrzennego, potencjału ekologicznego, potencjału ludzkiego i potencjału kulturowego Gminy;
- w sferze gospodarczej i promocji Gminy.

Problem jest tu rozumiany, jako nieakceptowana sytuacja odnosząca się do podmiotu strategii, uniemożliwiająca utrzymanie pożądanego stanu lub osiągnięcie zamierzonych celów/rezultatów. Problem, to także nieakceptowany skutek oddziaływania wewnętrznych lub zewnętrznych czynników rozwojowych.

W rozdziale II przedstawione są problemy zidentyfikowane podczas prac warsztatowych i zweryfikowane podczas analiz eksperckich i konsultacji w Urzędzie Gminy dla każdego z zakresów.

Świadomość i rozumienie sytuacji przedstawionej w ocenie problemów i analizie SWOT stanowiły punkt odniesienia do ustalania celów i zadań realizacyjnych oraz miały decydujący wpływ na kształt strategii.

Przedstawiona w rozdziałach II i III analiza stanu Gminy Bukowsko ma charakter oceny jakościowej, natomiast opis faktograficzny stanu Gminy został zaprezentowany w dokumencie „Diagnoza ilościowa do Strategii Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026”.

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

II. Analiza problemów Gminy

1. Problemy w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkańców

1.1. Zabezpieczenie materialne

Pojęcie „zabezpieczenia materialnego” zawiera w sobie m.in. następujące elementy: źródła i poziom dochodów, struktura dochodów, możliwość aktywności zawodowej (możliwość zachowania, odtwarzania i powiększania dochodów), poziom satysfakcji materialnej.

W zakresie zabezpieczenia materialnego zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- wysokie bezrobocie młodego i średniego pokolenia;
- niskie dochody mieszkańców utrzymujących się z pracy najemnej;
- zmniejszające się dochody w rolnictwie;
- niewystarczająca ilość oferowanych miejsc pracy na terenie gminy;
- niekorzystne warunki zatrudnienia – szara strefa, umowy „śmieciovne” – wynikające z wysokich kosztów zatrudnienia;
- brak pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy.

1.2. Schronienie

Pojęcie schronienia zawiera w sobie m.in. następujące elementy: mieszkalnictwo, możliwość samodzielnego zamieszkiwania, standard mieszkań, typ budynków mieszkalnych, skala ewentualnej bezdomności.

W zakresie „schronienia” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- brak mieszkań chronionych, kryzysowych i socjalnych;
- niezadowalający stan techniczny części budynków komunalnych;
- niezadowalający standard mieszkań ze względu na brak kanalizacji, okresowe braki wody w sieci wodociągowej itp.

1.3. Bezpieczeństwo życia, zdrowia i mienia

Pojęcie bezpieczeństwa życia, zdrowia i mienia zawiera w sobie następujące elementy: zagrożenia przestępczością, zagrożenia spokoju publicznego, zagrożenia związane z ruchem komunikacyjnym, zagrożenia zdarzeniami losowymi.

W zakresie „bezpieczeństwa życia, zdrowia i mienia” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- rosnące zagrożenie związane z ruchem komunikacyjnym ze względu na słabo rozwiniętą infrastrukturę drogową;
- występujące przypadki wandalizmu/niszczenia mienia publicznego;
- ograniczona dostępność wody do celów gaśniczych (brak odpowiednio przygotowanych punktów czerpania wody);
- zagrożenie bezpieczeństwa ze strony wałęsających się psów – niski poziom odpowiedzialności właścicieli psów za swoje zwierzęta.

1.4. Ochrona zdrowia i życia

Pojęcie ochrona zdrowia i życia zawiera w sobie m.in. następujące elementy: przeciętna długość trwania życia, umieralność niemowląt, zachorowalność, w tym na choroby przewlekłe, choroby cywilizacyjne, zagrożenia zdrowia i życia wynikające z zachowań patologicznych, udział niepełnosprawnych, dostęp do otwartego i zamkniętego leczenia, styl życia, skala ewentualnego niedożywienia, dostęp do wysokiej jakości żywności i wody pitnej.

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026

Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

W zakresie „ochrona zdrowia i życia” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- niski standard i stan techniczny budynków oraz słabe wyposażenie indywidualnych i niepublicznych ZOZ;
- wąska oferta usług medycznych w indywidualnych i niepublicznych ZOZ;
- ograniczona dostępność usług w zakresie rehabilitacji zdrowotnej;
- okresowe braki wody pitnej w istniejących wodociągach oraz brak wodociągów w części miejscowości;
- duży odsetek dzieci w wieku szkolnych ze zdiagnozowanymi wadami postawy (ok. 60%);
- konieczność prowadzenia dożywiania w szkołach ze względu na złą sytuację finansową w rodzinach;
- występujące przypadki uzależnienia od narkotyków, dopalaczy wśród młodzieży;
- obniżający się wiek inicjacji alkoholowej.

1.5. Opieka

Pojęcie opieki zawiera w sobie m.in. następujące elementy: opieka nad: dziećmi, niepełnosprawnymi, osobami starszymi i osobami niedostosowanymi społecznie.

W zakresie „opieki” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- niewystarczająca ilość miejsc w oddziałach przedszkolnych;
- brak zorganizowanej opieki nad dziećmi do 3 roku życia;
- brak oferty opieki dla seniorów;
- brak lokalnych form pomocy opiekuńczo-leczniczej dla osób przewlekle/obłożnie chorych.

1.6. Rozwój ludzi

Pojęcie rozwoju ludzi zawiera w sobie m.in. następujące elementy: długość kształcenia szkolnego, jakość kształcenia, poziom wykształcenia mieszkańców, czas poświęcony rozwojowi fizycznemu, poziom rozwoju fizycznego, czas na rozwój emocjonalny i duchowy.

W zakresie „rozwoju ludzi” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- ograniczona ilość/dostępność miejsc do uprawiania sportu i rekreacji;
- brak dodatkowych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży;
- niewystarczająca oferta atrakcyjnych form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży w czasie wolnym od zajęć szkolnych;
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura miejsc zabaw dla dzieci;
- niewystarczające wyposażenie szkół (sprzęt, pomoce dydaktyczne itp.);
- niewystarczająca znajomość języków obcych wśród dorosłych mieszkańców gminy;
- brak lekcji języków obcych dla dzieci w wieku przedszkolnym.

1.7. Kultura, sport, rekreacja, wypoczynek, przyjemności

Pojęcie kultury, sportu, rekreacji, wypoczynku, przyjemności zawiera w sobie następujące elementy: ilość czasu wolnego, dostęp do różnorodnych form rekreacji i wypoczynku, jakość (poziom rekreacji i wypoczynku), poziom biernego uczestnictwa w kulturze, poziom uczestnictwa czynnego w kulturze, dostęp do różnorodnej oferty kulturalnej, możliwość oddziaływania na otoczenie materialne i społeczne.

W zakresie „kultury, sportu, rekreacji, wypoczynku, przyjemności” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- wąska oferta biblioteki ze względu na ograniczenia zewnętrzne (finansowe) oraz lokalowe i sprzętowe;

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026

Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

- brak oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży;
- niewystarczająca oferta kulturalna gminy;
- niski poziom wyposażenia i zaplecza technicznego do organizacji imprez, wydarzeń kulturalnych.

1.8. Kontakty społeczne, więź grupowa, tożsamość z Gminą

Pojęcie kontaktów społecznych, więzi grupowej, tożsamości z Gminą zawiera w sobie m.in. następujące elementy: swoboda i łatwość kontaktów przestrzennych, stopień integracji społeczności lokalnych, poczucie tożsamości z gminą, stopień zorganizowania społeczności lokalnych, możliwość aktywności pozazawodowej, uczestnictwo w zarządzaniu Gminą, tolerancyjność, ofiarność, lojalność grupowa, wartości moralne, poziom satysfakcji niematerialnej.

W zakresie „kontaktów społecznych, więzi grupowej, tożsamości z Gminą” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- niskie poczucie tożsamości z gminą;
- niski poziom zintegrowania mieszkańców;
- niski udział mieszkańców w zebraniach wiejskich;
- Brak świetlic wiejskich w niektórych miejscowościach.

1.9. Swoboda i łatwość kontaktów przestrzennych

Pojęcie swobody i łatwości kontaktów przestrzennych zawiera w sobie następujące elementy: różnorodność, niezawodność i wygoda w nawiązywaniu kontaktów, koszt kontaktów oraz czas zużywany na realizowanie kontaktów.

W zakresie „swobody i łatwości kontaktów przestrzennych” zostały zdiagnozowane następujące problemy:

- występujące zjawisko wykluczenia cyfrowego części mieszkańców;
- brak darmowych punktów dostępu do Internetu;
- niewystarczająco rozwinięte e-usługi publiczne.

2. Problemy w zakresie potencjałów i zasobów gminy

2.1. Zasoby techniczne

W skład zasobów technicznych w gminie wchodzi budynki i budowle, infrastruktura techniczna, infrastruktura społeczna, systemy zabezpieczeń przed: powodzią, ogniem i skażeniem oraz systemy eksploatacji i odnowy zasobów technicznych.

W zakresie zasobów technicznych zdiagnozowano następujące problemy:

- brak systemu kanalizacji sanitarnej;
- niewystarczająco rozwinięty system sieci wodociągowej;
- niewystarczająca wydajność ujęć wody (zwłaszcza w okresach suszy);
- zły stan techniczny, niska funkcjonalność i wysoka energochłonność części budynków komunalnych (agronomówka, ośrodki zdrowia, przedszkole, domy ludowe i inne);
- niska funkcjonalność i energochłonność budynku Urzędu Gminy;
- bariery architektoniczne w obiektach komunalnych i przestrzeniach publicznych;
- niezagospodarowane lub nie w pełni niewykorzystane niektóre obiekty komunalne;
- nie w pełni wykorzystana infrastruktura techniczna składowiska odpadów;
- konieczność rekultywacji składowiska odpadów;

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026

Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

- niewystarczająca liczba miejsc parkingowych szczególnie w centrach miejscowości (m.in. przy obiektach oświatowych, ośrodkach zdrowia, Urzędzie Gminy, itp.);
- zły stan techniczny i standard dróg gminnych oraz wewnętrznych;
- zły stan techniczny powiatowych i wojewódzkiej przebiegających przez teren gminy;
- zły stan technicznych części obiektów mostowych;
- zbyt mała ilość chodników;
- występujące przerwy w dostawach energii elektrycznej (przy niesprzyjających warunkach pogodowych – wiatr);
- ograniczona dostępność wody do celów gaśniczych (brak odpowiednio przygotowanych punktów czerpania wody);
- przestarzały tabor i wyposażenie jednostek OSP;
- niekompletna infrastruktura i niska funkcjonalność części obiektów sportowych i rekreacyjnych (stadiony itp.).

2.2. Potencjał i ład przestrzenny

W ramach potencjału i ładu przestrzennego pod uwagę brana jest dostępność terenów i stan zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie potencjału i ładu przestrzennego zdiagnozowano następujące problemy:

- niska estetyka przestrzeni publicznych – brak spójnej koncepcji kształtowania centrów miejscowości;
- chaos przestrzenny (postępujące rozproszenie zabudowy) i architektoniczny;
- brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych.

2.3. Potencjał kulturowy

Potencjał kulturowy to obiekty zabytkowe, przedmioty kultury materialnej, tradycje, zwyczaje, zdolność do jego zachowania, upowszechniania i udostępniania.

W zakresie potencjału kulturowego zdiagnozowano następujące problemy:

- zły stan techniczny części obiektów zabytkowych – postępująca dewastacja części zabytków i ich otoczenia;
- słabe wyeksponowanie obiektów zabytkowych i miejsc historycznych;
- zanikanie dziedzictwa lokalnego szczególnie u młodego pokolenia;
- mała oferta imprez kulturalnych i rekreacyjnych promujących gminę skierowanych do szerszego grona odbiorców (region, kraj).

2.4. Potencjał ekologiczny

Potencjał ekologiczny to zasoby naturalne, systemy i urządzenia proekologiczne, a także ekoświadomość.

W ramach potencjału ekologicznego wskazano następujące problemy:

- wysokie zagrożenie występowaniem Barszczu Sosnowskiego;
- szkody wyrządzane przez bobry, wilki i zwierzynę łowną;
- zanieczyszczenie gleb, cieków wodnych i wód gruntowych ściekami komunalnymi i pochodzącymi z gospodarstw rolnych;
- bardzo niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w obiektach komunalnych i gospodarstwach domowych;
- brak retencji wód;
- nieuregulowane rzeki i potoki (powstawanie osuwisk);
- dzikie wysypiska śmieci;

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

- przypadki spalania odpadów stałych w gospodarstwach domowych.

2.5. Potencjał ludzki

Pojęcie potencjału ludzkiego zawiera przede wszystkim w sobie potencjał demograficzny/biologiczny, także dotyczy kwalifikacji zawodowych.

W ramach pojęcia potencjału ludzkiego zdiagnozowano następujące problemy:

- spowolnienie tempa wzrostu liczby mieszkańców gminy;
- postępujące starzenie się społeczeństwa gminy;
- słaba kondycja fizyczna dzieci – m.in. wady postawy;
- kwalifikacje zawodowe części mieszkańców (zwłaszcza osób bezrobotnych) niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy (zasięg powiatowy);
- niska aktywność obywatelska przy postawach roszczeniowych części mieszkańców.

3. Problemy w zakresie gospodarki i promocji gminy

3.1. Przedsiębiorczość, rynek pracy, instytucje otoczenia biznesu, polityka gospodarcza i promocja gminy

Problemy zgłoszone w zakresie „gospodarki i promocji gminy”:

- słaba kondycja finansowa lokalnych podmiotów – ograniczone możliwości inwestycyjne;
- sezonowość popytu na usługi i ofertę handlową;
- ograniczona dostępność komunikacyjna dla ciężkiego transportu;
- brak wyznaczonych komunalnych terenów inwestycyjnych;
- słaba kondycja ekonomiczna gospodarstw rolnych;
- niska towarowość części gospodarstw rolnych;
- brak możliwości powiększania powierzchni gospodarstw rolnych;
- mała oferta usług okołoturystycznych (gastronomia, hotel);
- likwidowanie działalności agroturystycznej;
- brak atrakcyjnej infrastruktury turystycznej;
- brak cyklicznej imprezy rozrywkowej/kulturalnej o zasięgu krajowym;
- brak spójnej oferty turystycznej – niewykształcone produkty turystyczne.
- niski stopień współpracy przedsiębiorców;
- brak zorganizowania się producentów rolnych i przedsiębiorców;
- mała promocja gospodarcza gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

Czynniki rozwojowe gminy

1. Czynniki rozwojowe w zakresie zaspokojenia potrzeb mieszkańców

W trakcie spotkań warsztatowych uczestnicy identyfikowali czynniki sprzyjające (mocne strony i szanse) oraz niesprzyjające (słabości i zagrożenia) w sferze społecznej gminy. Identyfikacja dokonana została odrębnie dla czynników rozwojowych wewnętrznych (mocne strony i słabości), odnoszących się do gminy (na które gmina w dużym stopniu może wpływać) oraz czynników rozwojowych zewnętrznych (szanse i zagrożenia) odnoszących się do otoczenia gminy (na które gmina nie może wpływać lub może wpływać tylko w bardzo ograniczonym stopniu).

Atuty Gminy	Słabości Gminy
<ul style="list-style-type: none"> + atrakcyjne położenie pod względem turystycznym, + istniejąca oferta agroturystyczna, + bogactwo fauny i flory, + atrakcyjne lokalne produkty żywnościowe, + bogate dziedzictwo kulturowe, + bogate tradycje kulinarne, + istniejąca baza noclegowa, + przywiązanie mieszkańców do tradycji – funkcjonujące zespoły folklorystyczne, + funkcjonujący Środowiskowy Dom Samopomocy w Wolicy, + działalność Fundacji „Latarnia” prowadzącej ośrodek resocjalizacyjny - Chrześcijański Dom „Przystań”, + dostępna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, + dobrze rozwinięta oświatowa baza lokalowa, + górskie szlaki turystyczne przebiegające przez gminę, + aktywnie działające Stowarzyszenie Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej, + aktywna działalność jednostek OSP zlokalizowanych na terenie gminy, + istniejące szlaki turystyczne biegnące w kierunku Komańczy i ścieżki edukacyjne w lesie.	<ul style="list-style-type: none"> – brak podmiotów ekonomii społecznej, – niska aktywność zawodowa - bierność części mieszkańców na rynku pracy, – niski poziom wynagrodzeń, – brak zakładów pracy oferujących zatrudnienie dla osób niepełnosprawnych, – zły stan techniczny dróg oraz mostów, – zbyt mała ilość chodników dla pieszych, – braki w oświetleniu ulicznym, – słabe oznakowanie (pionowe i poziome) miejsc szczególnie niebezpiecznych), – niewystarczająco rozwinięty system monitoringu wizyjnego w miejscach szczególnie narażonych na ryzyko negatywnych zdarzeń, – brak opieki stomatologicznej w szkołach, – zanieczyszczanie potoków przez transport leśny, – ograniczona ilość zajęć korekcyjnych i rehabilitacyjnych, – brak kanalizacji, – słabo rozwinięta infrastruktura zaopatrzenia w wodę pitną, – okresowe braki wody w sieci wodociągowej, – wysokie koszty umieszczenia osób obłożnie chorych w specjalnych ośrodkach, niedostateczna funkcjonalność niektórych obiektów Domów Ludowych – brak pomieszczeń dostosowanych do prowadzenia zajęć dla młodzieży czy innych grup wiekowych, – brak instruktorów kultury, – niski poziom finansowania kultury z budżetu gminy, – zbyt mało liderów lokalnych.

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

Szanse w otoczeniu	Zagrożenia w otoczeniu
<ul style="list-style-type: none"> + atrakcyjne turystycznie sąsiedztwo gmin powiatu sanockiego, + bliskość miasta Sanoka – centrum administracyjno-gospodarczego z rozwiniętą ofertą edukacyjną, kulturalną, sportową, + środki pomocowe na uruchomienie lub rozwój działalności gospodarczej, + rozwój sektora ekonomii społecznej, + szkolenia zawodowe realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sanoku; + dofinansowanie przez PUP w Sanoku aktywizacji zawodowej tj. stażu i prac społ. użytecznych, + możliwość pozyskania środków na rozwój lub uruchomienie działalności gospodarczej w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dorzecze Wisłoka”, + możliwość pozyskania środków na różnicowanie działalności gospodarstw rolnych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dorzecze Wisłoka”, + wspieranie tworzenia i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przez PFRON, + dopłaty bezpośrednie (ze środków UE) do gospodarstw rolnych, + wzrastający popyt na usługi turystyczne, + wzrost akceptacji społecznej dla działań zrównoważonego rozwoju, + istniejące różne programy dotacyjne aktywizujące organizacje pozarządowe,	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie koszty utrzymania przedsiębiorstw, zwłaszcza jednoosobowych (podatki, składki na ubezpieczenie społeczne itp.), – ograniczenia systemowe w finansowaniu służby zdrowia, – niewystarczający poziom wsparcia lokalnej oświaty z budżetu państwa, – małe wykorzystanie potencjału wzrostu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), – zbyt niska różnica między wynagrodzeniem minimalnym a zasiłkiem dla bezrobotnych, – odchodzenie wysoko wykwalifikowanych pracowników do większych ośrodków gospodarczych, – ograniczone rynki zbytu, – niska opłacalność produkcji rolnej, – bardzo ograniczona dostępność środków pomocowych na rozwój, – niedostateczna pomoc państwa w tworzeniu miejsc pracy, – brak publicznej płaszczyzny kontaktów, konsultacji i współdziałania przedsiębiorców z otoczeniem biznesu i z sektorem publicznym oraz organizacjami pozarządowymi.

2. Czynniki rozwojowe w zakresie potencjałów i zasobów gminy

W trakcie spotkań warsztatowych uczestnicy identyfikowali czynniki sprzyjające (mocne strony i szanse) oraz niesprzyjające (słabości i zagrożenia) w sferze zasobów i potencjałów gminy. Identyfikacja dokonana została odrębnie dla czynników rozwojowych wewnętrznych (mocne strony i słabości), odnoszących się do gminy (na które gmina w dużym stopniu może wpływać) oraz czynników rozwojowych zewnętrznych (szanse i zagrożenia) odnoszących się do otoczenia gminy (na które gmina nie może wpływać lub może wpływać tylko w bardzo ograniczonym stopniu).

Atuty Gminy	Słabości Gminy
<ul style="list-style-type: none"> + bogate dziedzictwo kulturowe, + dokumentowanie dziedzictwa lokalnego (foldery, itp.), + przywiązanie mieszkańców do tradycji – funkcjonujące zespoły folklorystyczne,	<ul style="list-style-type: none"> – niszczenie dróg gminnych przez podmioty zajmujące się wywozką drewna z terenów leśnych, – zanieczyszczanie potoków przez transport leśny, – zły stan techniczny dróg oraz mostów,

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

<ul style="list-style-type: none"> + bogate tradycje kulinarne, + atrakcyjne położenie pod względem turystycznym, + bogactwo fauny i flory, + dostępna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, + istniejące szlaki turystyczne biegnące w kierunku Komańczy i ścieżki edukacyjne w lesie, + dobrze rozwinięta oświatowa baza lokalowa, + aktywnie działające Stowarzyszenie Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej, + aktywna działalność jednostek OSP zlokalizowanych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – zbyt mała ilość chodników dla pieszych, – braki w oświetleniu ulicznym, – słabe oznakowanie (pionowe i poziome) miejsc szczególnie niebezpiecznych), – ograniczony dostęp do lasów dla ciężkiego transportu po drogach przystosowanych do tego typu transportu, – brak planów przestrzennego zagospodarowania; – duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, – coraz słabsza tendencja pozostawiania na wsi wśród młodych mieszkańców, – ograniczony dostęp do poradnictwa zawodowego, – słabo zorganizowane doradztwo zawodowe w szkołach (brak etatowych doradców.), – brak szlaków historycznych, ścieżek dydaktycznych, – brak ścieżek rowerowych, – brak podmiotów ekonomii społecznej, – niska aktywność zawodowa - bierność części mieszkańców na rynku pracy, – brak kanalizacji, – słabo rozwinięta infrastruktura zaopatrzenia w wodę pitną, – okresowe braki wody w sieci wodociągowej, – wysokie koszty umieszczenia osób obłożnie chorych w specjalnych ośrodkach, niedostateczna funkcjonalność niektórych obiektów Domów Ludowych – brak pomieszczeń dostosowanych do prowadzenia zajęć dla młodzieży czy innych grup wiekowych, – brak instruktorów kultury, – niski poziom finansowania kultury z budżetu gminy, – zbyt mało liderów lokalnych.
Szanse w otoczeniu	Zagrożenia w otoczeniu
<ul style="list-style-type: none"> + atrakcyjne turystycznie sąsiedztwo gmin powiatu sanockiego, + bliskość miasta Sanoka – centrum administracyjno-gospodarczego z rozwiniętą ofertą edukacyjną, kulturalną, sportową, + środki pomocowe na uruchomienie lub rozwój działalności gospodarczej, + środki UE na dofinansowanie inwestycji z zakresu rozwoju infrastruktury, 	<ul style="list-style-type: none"> – brak wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, – wysokie koszty utrzymania przedsiębiorstw, zwłaszcza jednoosobowych (podatki, składki na ubezpieczenie społeczne itp.), – małe wykorzystanie potencjału wzrostu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT); – zbyt niska różnica między wynagrodzeniem minimalnym a zasiłkiem dla bezrobotnych, – odchodzenie wysoko wykwalifikowanych pracowników do większych ośrodków

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnostyka sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

<ul style="list-style-type: none"> + rozwój sektora ekonomii społecznej; + szkolenia zawodowe realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Sanoku, + dofinansowanie przez PUP w Sanoku aktywizacji zawodowej tj. stażu i prac społ. Użytecznych, + możliwość pozyskania środków na rozwój lub uruchomienie działalności gospodarczej w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dorzecze Wisłoka”, + możliwość pozyskania środków na różnicowanie działalności gospodarstw rolnych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dorzecze Wisłoka”, + wspieranie tworzenia i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przez PFRON, + wzrastający popyt na usługi turystyczne, + istniejące różne programy dotacyjne aktywizujące organizacje pozarządowe. 	<ul style="list-style-type: none"> gospodarczych, – bardzo ograniczona dostępność środków pomocowych na rozwój, – niedostateczna pomoc państwa w tworzeniu miejsc pracy, – konkurencja innych ośrodków i regionów w pozyskiwaniu dotacji na rozwój, – skomplikowane procedury formalno-prawne przygotowywania i realizacji inwestycji budowlanych (np. pozwolenia na budowę, nadzór, geodezja), – sztywna interpretacja przepisów dotycząca zagospodarowania przestrzennego – ograniczenia, – niekorzystne (bardzo restrykcyjne) prawo budowlane w zakresie odbioru obiektów budowlanych służących działalności gospodarczej, – zwiększanie zadań zleconych gminom bez odpowiedniego wsparcia finansowego, – skomplikowane procedury uzyskania dotacji zewnętrznych na poprawę stanu technicznego zasobów komunalnych, – rosnące koszty budowy, remontów, modernizacji i utrzymania infrastruktury, – wysokie koszty budowy instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, – trudne uwarunkowania uruchamiania i prowadzenia działalności organizacji pozarządowych.
---	--

3. Czynniki rozwojowe w zakresie gospodarki i promocji Gminy

W trakcie spotkań warsztatowych uczestnicy identyfikowali czynniki sprzyjające (mocne strony i szanse) oraz niesprzyjające (słabości i zagrożenia) w sferze gospodarki i promocji Gminy. Identyfikacja dokonana została odrębnie dla czynników rozwojowych wewnętrznych (mocne strony i słabości), odnoszących się do gminy (na które gmina w dużym stopniu może wpływać) oraz czynników rozwojowych zewnętrznych (szanse i zagrożenia) odnoszących się do otoczenia gminy (na które gmina nie może wpływać lub może wpływać tylko w bardzo ograniczonym stopniu).

Atuty	Słabości
<ul style="list-style-type: none"> + wysoka jakość produktów rolnych, + atrakcyjne warunki przyrodnicze, + wysokie osiągnięcia w hodowli bydła simentalskiego, + rozwijające się pszczelarstwo, + atrakcyjny stok narciarski w Karlikowie, + bogate dziedzictwo kulturowe, 	<ul style="list-style-type: none"> – nieuczciwa konkurencja dla lokalnego handlu ze strony podmiotów zajmujących się handlem obwoźnym, – rozdrobnienie areалу gospodarstw rolnych, – niekorzystne warunki klimatyczne i glebowe oraz ukształtowanie terenu, – brak gruntów rolnych wolnych do sprzedaży –

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

<ul style="list-style-type: none"> + bogate tradycje kulinarne, + atrakcyjne położenie pod względem turystycznym, + bogactwo fauny i flory, + dostępna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, + istniejące szlaki turystyczne biegnące w kierunku Komańczy i ścieżki edukacyjne w lesie. 	<ul style="list-style-type: none"> – „głód ziemi”, – zmniejszająca się liczba młodych ludzi zainteresowanych pracą w rolnictwie, – przestarzała infrastruktura ośrodka narciarskiego w Karlikowie i niska jakość zarządzania ośrodkiem, – niszczenie dróg gminnych przez podmioty zajmujące się wywózką drewna z terenów leśnych, – zły stan techniczny dróg oraz mostów na terenie gminy, – ograniczony dostęp do lasów dla ciężkiego transportu po drogach przystosowanych do tego typu transportu, – brak planów przestrzennego zagospodarowania; – coraz słabsza tendencja pozostawiania na wsi wśród młodych mieszkańców, – brak szlaków historycznych, ścieżek dydaktycznych, – brak ścieżek rowerowych, – niska aktywność zawodowa - bierność części mieszkańców na rynku pracy, – brak kanalizacji, – słabo rozwinięta infrastruktura zaopatrzenia w wodę pitną.
Szanse w otoczeniu	Zagrożenia w otoczeniu
<ul style="list-style-type: none"> + atrakcyjne turystycznie sąsiedztwo gmin powiatu sanockiego, + bliskość miasta Sanoka – centrum administracyjno-gospodarczego z rozwiniętą ofertą edukacyjną, kulturalną, sportową, + środki pomocowe na uruchomienie lub rozwój działalności gospodarczej, + dofinansowanie przez PUP w Sanoku aktywizacji zawodowej tj. stażu i prac społ. użytecznych, + możliwość pozyskania środków na rozwój lub uruchomienie działalności gospodarczej w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dorzecze Wisłoka”, + możliwość pozyskania środków na różnicowanie działalności gospodarstw rolnych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dorzecze Wisłoka”, + wspieranie tworzenia i utrzymania miejsc 	<ul style="list-style-type: none"> – niestabilna gospodarka, – ubożenie społeczeństwa, – wysokie obciążenia fiskalne (podatki, składki na ubezpieczenie społeczne), – ograniczone możliwości gminy w zakresie stymulowania rozwoju przedsiębiorstw, – brak instrumentów kontrolnych gminy nad gruntami sprzedanymi pod działalność gospodarczą, – spadek opłacalności produkcji rolnej, – niestabilna polityka gospodarcza kraju, – brak stabilnej i dalekosiężnej polityki rolnej państwa, – niedostateczna informacja dotycząca nowych pakietów dotacyjnych dla gospodarstw rolnych, – małe wykorzystanie potencjału wzrostu technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), – zbyt niska różnica między wynagrodzeniem minimalnym a zasiłkiem dla bezrobotnych, – odchodzenie wysoko wykwalifikowanych

Strategia Rozwoju Gminy Bukowsko do roku 2026
Tom II: Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy (jakościowa)

<p>pracy dla osób niepełnosprawnych przez PFRON,</p> <ul style="list-style-type: none"> + dopłaty bezpośrednie (ze środków UE) do gospodarstw rolnych, + wzrastający popyt na usługi turystyczne.	<p>pracowników do większych ośrodków gospodarczych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – bardzo ograniczona dostępność środków pomocowych na rozwój, – niedostateczna pomoc państwa w tworzeniu miejsc pracy, – konkurencja innych ośrodków i regionów w pozyskiwaniu dotacji na rozwój, – skomplikowane procedury formalno-prawne przygotowywania i realizacji inwestycji budowlanych (np. pozwolenia na budowę, nadzór, geodezja), – sztywna interpretacja przepisów dotycząca zagospodarowania przestrzennego – ograniczenia, – niekorzystne (bardzo restrykcyjne) prawo budowlane w zakresie odbioru obiektów budowlanych służących działalności gospodarczej, – wysokie koszty budowy instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
--	--